

Świat widziany oczami Amerykanina. Ernest Hemingway – życie i twórczość

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Audiobook](#)
- [Mapa myśli](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Świat widziany oczami Amerykanina. Ernest Hemingway – życie i twórczość

Źródło: Terence Faircloth, Flickr, licencja: CC BY-NC-ND 2.0.

Na czym polegał fenomen prozy Hemingwaya? W jaki sposób burzliwe życie pisarza wpływało na jego twórczość? Jak jego biografia odzwierciedla historię XX wieku oraz sytuację egzystencjalną tzw. „straconego pokolenia”?

Ernest Hemingway jest jedną z najbardziej rozpoznawanych postaci świata literatury. Życie pisarza było pełne pasji i ryzyka. Niemal wszystko, czego osobiście doświadczył, stało się materiałem powieści i opowiadań, które weszły do światowego kanonu. Dlatego proza ta bywa brutalna i szorstka w przekazie, ale również pełna autentyczności płynącej z głębokiego doświadczenia własnego człowieczeństwa.

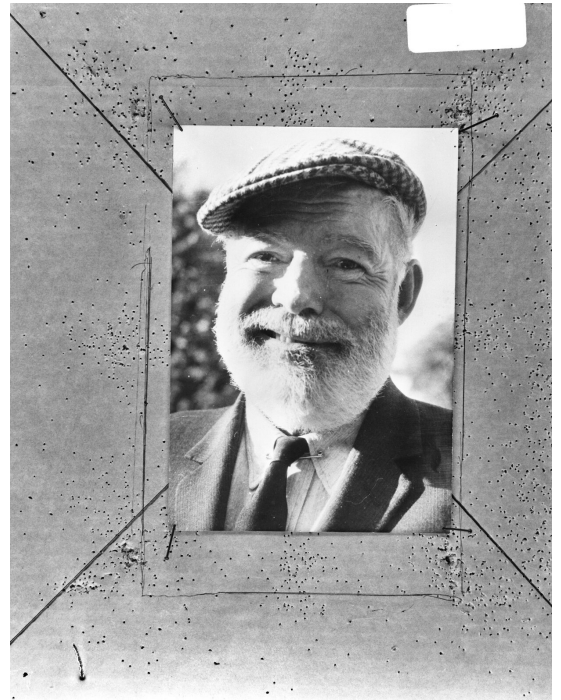
Twoje cele

- Przeanalizujesz związek biografii Hemingway z jego twórczością.
- Scharakteryzujesz prozę Hemingwaya.
- Wyjaśnisz termin „stracone pokolenie”.
- Określisz, w jaki sposób perspektywa autora wpływała na kreowany przez jego dzieła obraz świata.

Życie i twórczość

Ernest Miller Hemingway (1899–1961) – amerykański pisarz i dziennikarz, laureat Nagrody Nobla, uważany jest za jednego z najwybitniejszych autorów XX wieku. Zarówno jego biografia, jaki i twórczość są silnie powiązane z trudną historią XX wieku. Burzliwe życie Hemingwaya stało się legendą, w której ludzkie słabości łączą się z wielką pasją i prawdziwym bohaterstwem. Jako początkujący dziennikarz, podczas I wojny światowej zgłosił się do Czerwonego Krzyża, by nieść pomoc żołnierzom na froncie włoskim. Został ranny i trafił do szpitala polowego. Odznaczono go Srebrnym Medalem za Męstwo Wojskowe. Wojenne doświadczenia stały się inspiracją dla jednej z najsłynniejszych jego powieści, *Pożegnania z bronią* (1929). Do Ameryki powrócił w roku 1919 – żeby odpocząć od wojny, wybrał się na wycieczkę kempingową z dawnymi kolegami, co zainspirowało go do napisania opowiadania *Rzeka dwóch serc*. Pracował jako redaktor i reporter. W 1921 poślubił Hadley Richardson i wraz z nią wyjechał do Paryża. Szybko stał się częścią artystycznego świata, poznał malarza Pabla Picassa i wpływowych pisarzy: Jamesa Joyce’a i Ezrę Pounda. Jego mentorką i przewodniczką była sławna pisarka Gertrude Stein – autorka określenia „stracone pokolenie”. Stein nazywała tak emigracyjnych pisarzy i artystów z dzielnicy Montparnasse – Hemingway użył tego terminu w powieści *Słońce też wschodzi* (1926) i wprowadził go do historii literatury.

Stracone pokolenie (*Lost Generation*) stało się nazwą generacji amerykańskich pisarzy, którzy dorastali podczas I wojny światowej, takich jak Francis Scott Fitzgerald, T.S. Eliot, James Joyce, Sherwood Anderson czy William Faulkner. W 1923 roku Hemingway powrócił do Ameryki, gdzie opublikował dwa zbiory opowiadań. Wtedy również urodził się jego pierwszy syn. Kolejnych inspiracji dostarczyła pisarzowi Hiszpania – parokrotnie wyjeżdżał do Pampeluny, by podczas festiwalu San Fermin oglądać walki byków. Swojej fascynacji corridą dał wyraz we wspomnianej powieści *Słońce też wschodzi*, która przyniosła mu sławę. W 1927 roku rozwiódł się z Hadley Richardson i ożenił się z Pauliną Pfeiffer – przez jakiś czas mieszkali w Paryżu, potem powrócili do Ameryki i zamieszkali w Key West. W 1933 roku para wybrała się do Afryki na safari – efektem tej wyprawy była m.in. powieść

Ernest Hemingway

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Zielone wzgórza Afryki. Nad kolejną – *Mieć i nie mieć* – pisarz pracował w Bimini, na Bahamach. W 1937 roku, jako korespondent agencji prasowej, wyjechał do ogarniętej wojną domową Hiszpanii, gdzie napisał sztukę *Piąta kolumna* i poznał amerykańską dziennikarkę Marthę Gellhorn, która niedługo została jego kolejną żoną i nowym źródłem inspiracji. W 1940 roku opublikował napisaną pod jej wpływem powieść *Komu bije dzwon*, która została nominowana do nagrody Pulitzera.

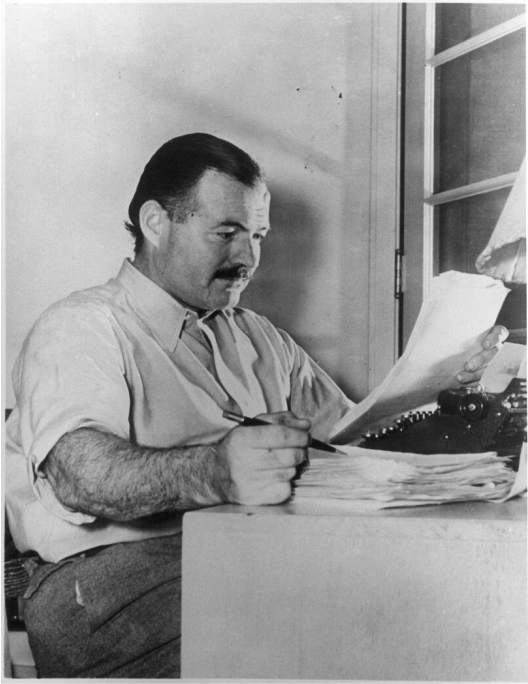
W czasie II wojny światowej razem z Marthą Gellhorn wyjechał do Chin, gdzie oboje pracowali jako reporterzy. W latach 1942–1944 Hemingway patrolował wody wzdłuż wybrzeża Kuby i w Zatoce Meksykańskiej, poszukując niemieckich łodzi podwodnych. Od 1944 do początku 1945 roku przebywał w Europie. W Londynie poznał Mary Welsh – korespondentkę czasopisma „Time” – i rozstał się z Marthą. Jako korespondent wojenny we Francji został przywódcą bojówki i podobno pojmał nawet kilku niemieckich żołnierzy. Uczestniczył w wyzwoleniu Paryża i zamierzał jako korespondent wziąć udział w ofensywie w Ardenach, co jednak uniemożliwiła mu choroba. Za odwagę i zaangażowanie podczas II wojny światowej otrzymał Brązową Gwiazdę. W 1946 roku poślubił Mary Welsh. Pracował nad cyklem o tematyce wojennej, jednak ostatecznie zarzucił ten projekt. W 1950 ukazała się powieść *Za rzekę, w cień drzew*, recenzje nie były jednak przychylne. Wtedy właśnie napisał opowiadanie *Stary człowiek i morze*, które zostało entuzjastycznie przyjęte.

Ernest Hemingway i Henry „Mike” Strater z pozostałościami marlina (ok. 225 z 450 kg), który został w połowie zjedzony przez rekiny (1935).
Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

W 1953 roku został laureatem nagrody Pulitzera. W 1954 przeżył dwie katastrofy lotnicze w Afryce i doznał ciężkich poparzeń. W tym samym roku przyznano mu Nagrodę Nobla. Nie był w stanie odebrać jej osobiście, napisał jednak przemówienie noblowskie na temat życia pisarza. Przez kolejne lata pracował nad autobiograficznym dziełem *Ruchome Święto*. Narastające przekonanie, że jest śledzony przez FBI, spowodowało u pisarza cierpiącego na afektywną chorobę dwubiegunową silny kryzys psychiczny. W 1961 roku Ernest Hemingway zastrzelił się w swoim domu, podobno z ulubionej strzelby. Dwie przeżyte wojny, cztery żony, troje dzieci, doświadczenia podróży i katastrof lotniczych, otrzymanie nagrody Nobla i wreszcie samobójcza śmierć z aferą szpiegowską w tle – to wyjątkowy scenariusz życia pisarza. Mit Hemingwaya wpłynął na popularność jego książek, a kolejne ekranizacje trwale ją ugruntowały. Ostatecznie on sam także stał się postacią filmową.

Z perspektywy autora

City of Toronto Archives, Fonds 1244, Item 2111

Ernest Hemingway

Źródło: Toronto History, Flickr, licencja: CC BY 2.0.

Reporterskie doświadczenie Hemingwaya było czynnikiem kształtującym zarówno tematykę, jak i styl jego dzieł. Jako korespondent opisywał świat z perspektywy Amerykanina i takie podejście jest również charakterystyczne dla jego prozy.

Opublikowana w 1926 roku powieść *Słońce też wschodzi* ukazuje grupę młodych Amerykanów, zdemoralizowanych i zniszczonych przez I wojnę światową, którzy wyruszają z Paryża do Pampeluny, by zobaczyć walki byków. Paryż jest dla nich rodzajem azylu, a każda kolejna podróż – ucieczką. Pisarz przedstawił w powieści prawdziwe wydarzenia, a postaci wzorowane są na jego znajomych. Jego osobiste doświadczenie staje się punktem wyjścia dla opisu doświadczenia generacji.

Autobiografizm stanowi charakterystyczną cechę twórczości Hemingwaya. Siła tej prozy wynika z głębi przeżyć autora i specyficznego sposobu opowiadania. Jest to proza oszczędna, wręcz surowa. Proste, realistyczne obrazowanie koresponduje tu z telegraficzną, zobiektywizowaną narracją. Ta stylistyczna powściągliwość pozwala paradoksalnie na wydobycie bogactwa i złożoności ludzkich emocji. Pozwoliła też pisarzowi na stworzenie charakterystycznego typu bohatera – mocnej, męskiej postaci, która kryje w sobie zagadkę, cechuje się tragizmem i odpowiednią dozą dumy – nie chce ujawniać swoich lęków ani wątpliwości. Ten typ bohatera uznaje się za właściwy dla prozy straconego pokolenia. Skrzywdzony przez los, honorowy, a zarazem bezwzględny, walczący do końca mężczyzna jest konstrukcją niezwykle romantyczną. Jest zarazem wzorcowym **macho** – ikoną kultury patriarchy. Taka właśnie – ostentacyjnie męska – jest również stylistyka opowiadań i powieści Hemingwaya.

Obraz straconego pokolenia jest obrazem cierpienia ukrywanego pod maską męskości, która tradycyjnie kojarzona jest ze zwycięstwem. Jest to więc wizerunek pokonanych zwycięzców, którzy nie chcą i nie mogą przyznać się do porażki. To napięcie w szczególności sposób oddziałuje na odbiorców i stanowi olbrzymi atut dzieł Hemingwaya. Współczesna krytyka, szczególnie **krytyka feministyczna**, dostrzega jednak kulturowe uwarunkowania kreowanej przez autora wizji męskości i podkreśla jej anachroniczność. Zarzut ten nie dotyczy zresztą tylko Hemingwaya, ale wielu czołowych pisarzy wieku XX – białych mężczyzn z uprzywilejowanych warstw społecznych. Świat widziany oczami Amerykanina jest także obrazem mentalności i wrażliwości jego epoki. Krytyka tej mentalności nie

zmienia oceny walorów literackich dzieła, choć może oczywiście zmieniać jego recepcję, interpretację oraz ocenę etyczną bohaterów.

Słownik

krytyka feministyczna

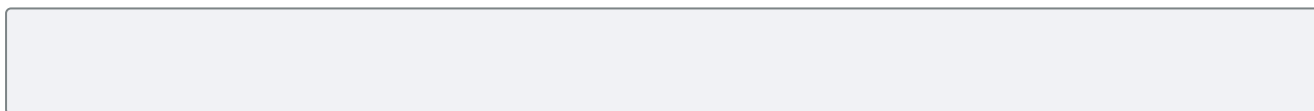
krytyka literacka formułowana z feministycznego punktu widzenia

macho

męczyzna o cechach uchodzących tradycyjnie za typowo męskie, takich jak siła, władczość, sprawność seksualna

Polecenie 1

Wysłuchaj audiobooka i scharakteryzuj wykreowane przez Hemingwaya ideały męstwa i męskości.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/PIAFvvZBX>

Anna Rogulska

POLSKI HEMINGWAY

Słońce też wschodzi, debiutancka powieść czołowego autora tak zwanego straconego pokolenia, czyli pokolenia młodych pisarzy, którzy przeżyli I wojnę światową, została wydana w 1926 roku, tymczasem w Polsce ukazała się dopiero w roku 1958. Przekłady Hemingwaya weszły na polski rynek z niemałym opóźnieniem – z wyjątkiem niepopularnego przekładu *Pożegnania z bronią* z 1931 roku ukazywały się od roku 1956, a więc po październikowej odwilży i przyznaniu pisarzowi w 1954 roku Literackiej Nagrody Nobla. Jako pierwszą w naszym kraju, podobnie jak w ZSRR, opublikowano nowelę *Stary człowiek i morze*. Nie oznacza to, że Hemingwaya nie czytano wcześniej – wręcz przeciwnie, jako zakazany owoc cieszył się tym większą popularnością. Jednak w okresie PRL-u Hemingway zyskał aprobatę polskich władz jako pisarz lekko lewicowy, ponieważ w czasie hiszpańskiej wojny domowej (1936–1939) stanął po stronie republiki, a przeciw wojskom generała Franco, a więc poparł ideologię antyfaszystowską. W „Nowych Książkach” z 1956 roku przy nazwisku Hemingwaya widnieje rekomendacja: „[Hemingway] jest pisarzem postępowym, o czym świadczy właśnie jego stosunek do ludzi, a co wypowiedział wyraźnie w swoich powieściach o antyfaszystowskiej tendencji” (...). Moda na Hemingwaya zawładnęła zatem ówczesnym polskim rynkiem książki za aprobatą władz, a przyczyniły się do tego początkowo głównie Państwowy Instytut Wydawniczy i wydawnictwa „Czytelnik” oraz „Iskry”. W latach 1956–1959 wydano kolejno *Pożegnania z bronią*, *Komu bije dzwon*, *Słońce też wschodzi* i *Zielone wzgórza Afryki*. W roku 1961 wyszedł zbiór opowiadań *Za rzekę w cień drzew*, a w 1966 – *Ruchome święto*. W 1958 roku wydano również powieść *Mieć i nie mieć*, lecz tym

razem w przekładzie Krystyny Tarnowskiej, nie Zielińskiego. Także przy zbiorach opowiadań z Zielińskim współpracowali inni tłumacze: Mira Michałowska i Jan Zakrzewski (*49 opowiadań*, 1964). To jednak Zieliński pozostaje najbardziej rozpoznawalnym tłumaczem amerykańskiego noblisty, a jego praca od razu zyskała wysoką ocenę. Zieliński cieszył się takim poważaniem, że miał okazję odbyć podróż do Ameryki, w trakcie której poznał swojego ulubionego autora. Połączyło ich przede wszystkim zamiłowanie do polowań i broni, a ich przyjaźń trwała przez lata – Zieliński wymieniał z Hemingwayem listy i nierzadko konsultował trudniejsze fragmenty powieści. „Spotkanie z pisarzem, którego utwory tłumaczę, przybliżyła mi tego człowieka, jego psychikę. Mam nawet czasem wrażenie, że bohaterowie książek Hemingwaya mówią jego językiem” – przyznał (...). Ten osobisty związek z pewnością wpłynął na kształt przekładów, jako że tłumacz darzył autora wielkim szacunkiem i dokładał wszelkich starań, by oddać jego wyjątkowość. Zdaniem czytelników – skutecznie. Opinie o przekładach Hemingwaya z lat 50. i 60. przybierały głównie formę pochwał (...). Ów wyidealizowany obraz pisarza wynikał zapewne częściowo z braku dostępu do informacji na temat jego życia i poglądów, a opierał się przede wszystkim na charakterystyce bohaterów: surowych, lecz romantycznych, skrzywdzonych, lecz walecznych, brutalnych, lecz honorowych. Tak przyjęty przez polską kulturę Hemingway został ogłoszony najwybitniejszym pisarzem minionego stulecia w plebiscycie „Polityki” z 1999 roku. W kanonie na koniec XX wieku opublikowanym przez „Rzeczpospolitą” jego powieść *Komu bije dzwon* znalazła się na 12. miejscu. Rok 1999 to również wysyp artykułów o Hemingwayu z uwagi na 100. rocznicę jego urodzin. W Polsce pamięć o pisarzu była wtedy nadal żywa, podczas gdy w Stanach jego sława dogasała. (...) Hemingway zawsze powraca jako wzór pisarza. (...) Czy to poradnik dla aspirujących młodych twórców, czy zbiór anegdotek o pisarskich nawykach, czy wreszcie reklama kursu kreatywnego pisania, jak w nagłówku *Pisać jak Hemingway albo Masłowska* („Gazeta Wyborcza” 2003) – „Papa Hemingway” to zawsze pierwsze skojarzenie, swoisty archetyp pisarza. Dziś nie znaleźlibyśmy chyba równie rozpoznawalnej literackiej ikony. (...) Wiadomość o śmierci pisarza w lipcu 1961 roku ogłoszono nawet w takich miejscach jak plaża w Ustce. Maria Jordan wspomina, że „umieszczony na słupie plażowy głośnik (...) zamilkł nagle (...), a po chwili ktoś powiedział, że Hemingway popełnił samobójstwo” (...). Ta tragiczna informacja zbiegła się w czasie z polskim wydaniem *Za rzekę w cień drzew* i odpowiednio nagłośniona zapewniła niegasnącą popularność kolejnych wydań i wznowień. Oczywiście w Hemingwayu nie pociągał szerokich rzeszy czytelników, jego wyjątkowy, wyłowiony przez Gertrudę Stein styl pisarski, lecz wzorzec męskości, ideał mężczyzny polegający na swoistym machosentymalizmie (...), spopularyzowanym potem przez amerykańskie kino. To typ przypominający Humphreya Bogarta i Jamesa Bonda. Jak

pisła Bożena Janicka w „Kinie” w 1999 roku, „emocjonalny gaz do dechy z miną na pozór luzacką, jakby nigdy nic” (...). Jej zdaniem „dialog amerykańskich filmów wywodzi się [właśnie] stamtąd”, z prozy Hemingwaya (...). Ten wzorzec męskości był pewnym ideałem dla pokolenia powojennego, kiedy to rozpadały się i zmieniały role społeczne ustalone w latach wojny. Zarówno po I, jak i po II wojnie światowej po ustaniu walk i powrocie żołnierzy do domów nastąpił kryzys męskości wywołany trudnościami z adaptacją do nowych warunków. Bohaterowie Hemingwaya stali się zatem w Polsce lat 50. i 60. istotnym punktem odniesienia w kontekście kodeksu moralnego, odwagi, a także specyficznej wrażliwości, i mogli być wsparciem dla czytelników poszukujących stabilnych wzorców w burzliwym okresie powojennej transformacji. Ten ideał męstwa sprzedawał się zresztą na tyle dobrze, że dzięki niemu Hemingway został gwiazdą światowego formatu.(...) W XXI wieku boom na pisarza nagle ustał. W 2013 roku, po wyborze Hemingwaya na największego światowego pisarza XX wieku według czytelników „Gazety Wyborczej”, Krzysztof Varga stwierdził, że głosowano „nie na jego książki, ale jego życie”, i nazwał go „ikoną patriarchatu” (...). Jak do tego doszło, skoro w 1961 roku Włodzimierz Maciąg pisał, że „ludzkość chce ufać bohaterstwu i będzie ufać mu zawsze” (...)? Otóż nie jest to już pogląd na miarę XXI wieku, a kreowany przez Hemingwaya machosentymalizm w nowoczesnym społeczeństwie bywa wyśmiewany – w dodatku częściej jeszcze niż pisarzowi dostaje się jego czytelnikom. Główną przyczyną tego przesunięcia jest zmiana wzorców kobiecych i męskich: upadł kult siły, a wraz z nim wizerunek macho. Co prawda, temat hemingwayowskiego kryzysu męskości pozostaje aktualny w kontekście emancypacji kobiet oraz przeobrażenia genderowych ról społecznych, ale eksploracja wzorców kobiecych wydaje się we współczesnej literaturze dużo ciekawsza. (...)

Wydaje się, że wielkość pisarza można mierzyć tym, w jakim stopniu potrafi on skonstruować bohatera swojej epoki. (...) Hemingway dał XX wiekowi postać Roberta Jordana z *For Whom the Bell Tolls*, w którym sprowadził do jednego mianownika wszystkie tęsknoty stulecia za wspianiałym mężczyzną. (...)

Hemingwaya czytał i tłumaczył Tadeusz Borowski. Tomasz Jastrun twierdzi, że trudno o mocniejsze opowiadania w języku polskim niż te Borowskiego: „pokrewna jest [jego] krystaliczna oszczędność, unikanie jak ognia ocen moralnych” (...). Kolejnych tropów należy szukać oczywiście w prozie męskiej – a więc na przykład u Hłaski, zwanego Hemingwayem z Koluszek (...).

Polecenie 2

Na podstawie treści audiobooka wyjaśnij przyczyny niezwyklej popularności prozy Hemingway w Polsce.

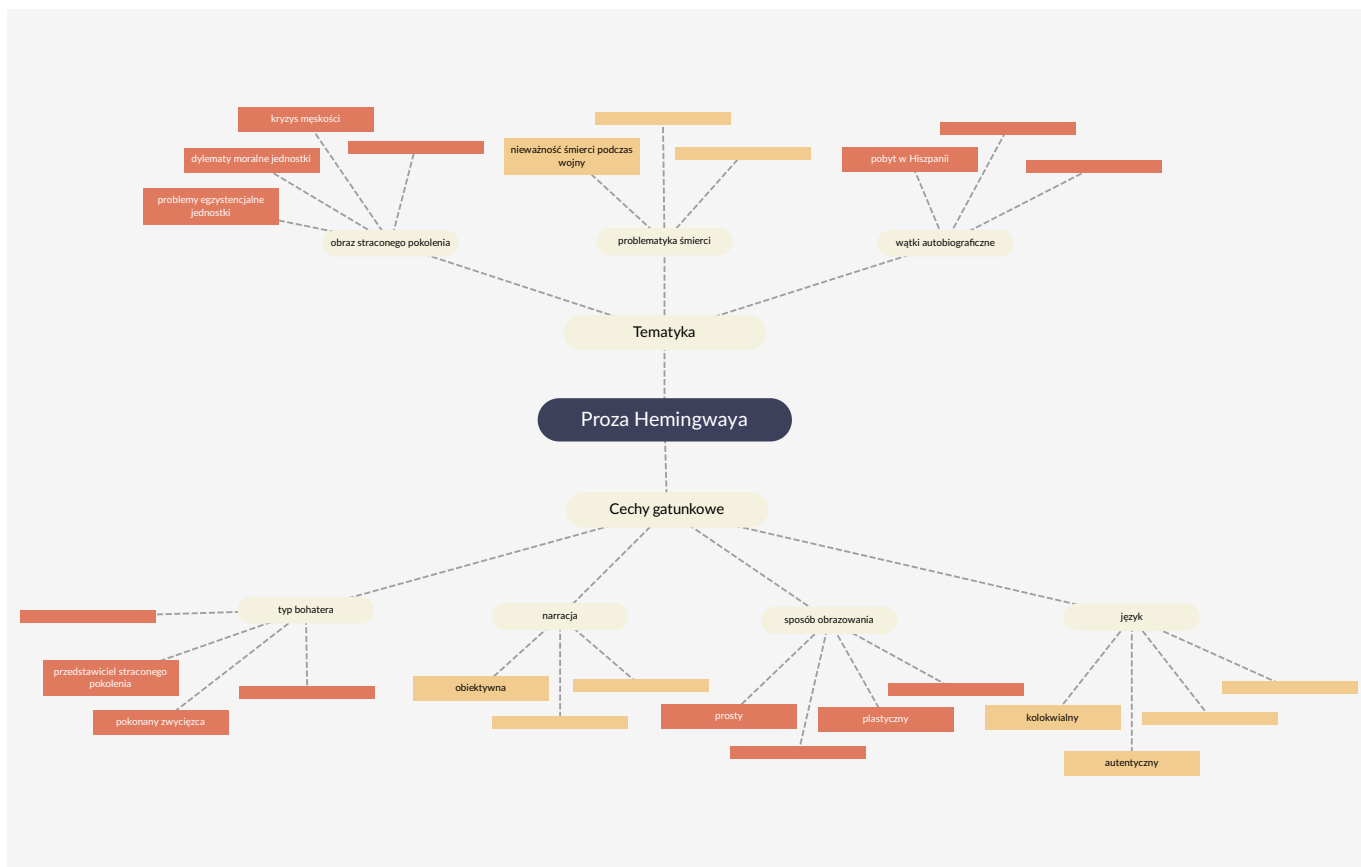
Mapa myśli

Polecenie 1

Zapoznaj się z poniższym tekstem na temat powieści *Komu bije dzwon*, reprezentatywnej dla twórczości Hemingwaya, a następnie uzupełnij mapę myśli ilustrującą cechy gatunkowe jego prozy.

((Powieść *Komu bije dzwon* (*For Whom the Bell Tolls*) jest uważana za najważniejsze dzieło Ernesta Hemingwaya. Opowiada o oddziale partyzantów walczącym po stronie republikanów w czasie wojny domowej w Hiszpanii w latach 1936-1939. Inspiracją do napisania powieści były osobiste doświadczenia autora, który pracował jako korespondent i widział okrucieństwa wojny. Hemingway przebywał wśród żołnierzy i stworzył poruszający portret psychologiczny silnego mężczyzny, zniszczonego i naznaczonego wojenną traumą. Opisywał wszechobecność i nieważność śmierci oraz niebezpieczeństwo ideologii, która dzieli ludzi i zmienia ich w rozjuszony, żądny krwi tłum. Zgłębiał moralne dylematy jednostki, która zostaje wciągnięta w wojnę i politykę, zmuszona do walki i zabijania, zdana na swój instynkt. Przywoływał przy tym swoje rozważania na temat corridy – przykładu walki na śmierć i życie.

Narracja powieści jest trzecioosobowa - prowadzona z punktu widzenia głównego bohatera, Roberta Jordana. Autor stara się jednak pozostać bezstronnym obserwatorem i przedstawia również punkt widzenia frankistów. Obiektywizm łączy się ze skrótowością. Realistyczne sceny batalistyczne ukazujące powszednie bohaterstwo żołnierzy zostają zderzone z wątkiem miłosnym – subtelnie zarysowanym obrazem tragicznego uczucia. Język powieści jest żywy, autentyczny, zawiera kolokw

Polecenie 2

Fascynacja Hemingwaya corridą wynikała stąd, że pisarz dostrzegł w niej uniwersalną metaforę. Wyjaśnij w kilku zdaniach sens tej metafory i jej powiązanie z tematyką powieści *Komu bije dzwon*.

Ćwiczenie 1

Wyjaśnij, na czym polega uniwersalny sens powieści *Komu bije dzwon*.

Ćwiczenie 2

Określ, jakie wydarzenia historyczne wieku XX znalazły najsilniejsze odzwierciedlenie w bogatej twórczości Hemingwaya.

Dla nauczyciela

Autor: Joanna Oparek

Przedmiot: Język polski

Temat: Świat widziany oczami Amerykanina. Ernest Hemingway – życie i twórczość

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1) rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

16) rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

IV. Samokształcenie.

9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- przeanalizuje związek biografii Hemingway z jego twórczością;
- scharakteryzuje prozę Hemingwaya;
- wyjaśni termin „stracone pokolenie”;
- określi, w jaki sposób perspektywa autora wpływała na kreowany przez jego dzieła obraz świata.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- podająca.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg lekcji

Przed zajęciami:

1. Nauczyciel inicjuje rozmowę na temat związku twórczości z życiem autora.
2. Nauczyciel może przywołać przykłady polskich pisarzy, których twórczość kształtowała się pod wpływem życiowych doświadczeń. Może również zachęcić uczniów do dyskusji na temat znaczenia osobistej perspektywy autora w kreowaniu świata przedstawionego.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel udostępnia uczniom e-materiał i wprowadza ich w temat lekcji, nawiązując do wcześniejszej rozmowy. Wraz z uczniami ustala cele zajęć i kryteria sukcesu.
2. Nauczyciel prosi uczniów o zapisanie na tablicy określeń, które kojarzą się z postacią Ernesta Hemingwaya.
3. Prowadzący może zaproponować uczniom wspólne obejrzenie fragmentów ekranizacji powieści Hemingwaya.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie indywidualnie zapoznają się z treścią sekcji „Przeczytaj”.
2. Nauczyciel prosi uczniów o zweryfikowanie listy określeń, które wcześniej zostały zapisane na tablicy.
3. Nauczyciel inicjuje rozmowę na temat tego, w jaki sposób biografia pisarza – Amerykanina wpłynęła na charakter i tematykę jego twórczości.
4. Uczniowie zapoznają się z multimedium 1 (audiobook), następnie dobierają się w pary i wykonują polecenia 1 i 2. Wybrane osoby prezentują odpowiedzi, a nauczyciel ocenia i komentuje. Polecenie 2 może przybrać formę dyskusji.
5. Uczniowie przechodzą do multimedium 2 (mapa myśli) i wykonują polecenia 1 i 2 oraz ćwiczenia. Wybrane osoby prezentują odpowiedzi, a nauczyciel ocenia i komentuje.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel prosi chętnego ucznia o krótką charakterystykę postaci pisarza i omówienie związku jego biografii z twórczością.
2. Nauczyciel prosi chętnego ucznia o wypowiedź na temat: Wpływ doświadczeń Hemingwaya na świat przedstawiony jego utworów. Inni uczniowie uzupełniają wypowiedź, a nauczyciel komentuje.
3. Nauczyciel ponownie odczytuje temat lekcji i inicjuje krótką rozmowę na temat spełnienia kryteriów sukcesu.
4. Na zakończenie nauczyciel może zaproponować uczniom głośne odczytanie wybranych fragmentów prozy Hemingwaya.

Praca domowa:

Zinterpretuj cytaty z powieści *Pożegnanie z bronią*:

Świat łamie każdego i potem niektórzy są jeszcze mocniejsi w miejscach złamania. Ale takich, co nie dają się złamać, świat zabija.

Materiały pomocnicze:

- <https://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/877705,Ernest-Hemingway-%e2%80%93-rezyser-wlasnego-zycia>
- <https://plus.polskatimes.pl/prof-ewa-luczak-ernest-hemingway-to-pisarz-na-trudne-czasy/ar/c15-16301471>

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą przed lekcją zapoznać się z multimediami z sekcji „Audiobook”, aby aktywnie uczestniczyć w zajęciach i pogłębiać swoją wiedzę.